

„Gloria and other works”

# Mark Morris is rijk aan inspiratie en uitwerking

BRUSSEL — Het jaarlijkse persgala van de „Vereniging van de Beroepsjournalisten” kreeg de première van het tweede programma gepresenteerd door de „Monnaie Dance Group Mark Morris”, getiteld *Gloria and other works*. Het betreft hier inderdaad een gemengde avond met vier, zeer uiteenlopende choreografies, die Morris tijdens de voorbije jaren ontwierp.

Uit deze tweede konfrontatie met Mark Morris en zijn ensemble valt af te leiden dat hij een choreograaf is die zich niet zo gemakkelijk laat vastpinnen. Zijn er, bij deze hernieuwde kennismaking, reeds een aantal vertrouwde elementen aan te stippen in een blijkbaar niet zo rijke danstaal enerzijds, dan is er anderzijds op de wel grote verscheidenheid van inspiratie en uitwerking te wijzen. Het ensemble van zijn kant laat zich opnieuw kennen als een groep meestal stevig gebouwde dansers, niet in de eerste plaats „mooi” om te bekijken, maar wel vol kracht en energie, technisch echter niet zo sterk en soms weinig precies in de afwerking.

Wij brengen geen „ballet”, beklemtoont Morris, die anders meestal wel veelzijdige bewegingspatronen uitkient die er bedrieglijk gemakkelijk uitzien. Dat is b.v. het geval voor *Frisson* op *Symphonies of wind instruments* van Strawinsky, een choreografie even strak en kil als de muziek zelf; een spel van meestal rechte lijnen en hoeken gebracht door 5 dansers (drie vrouwen en twee mannen), uniform in dezelfde combinatie van turnpak en col-

## DANS

lants gekleed. De dansers en de lijnen hebben met elkaar contact, maar ze komen zelden tot een echte verstrengeling. Slechts af en toe buigen lichamen naar elkaar toe, rollen in een soort foetus-houding over de grond, maar bijna onmiddellijk wordt de soepele lijn weer streng vertikaal of horizontaal. De choreografie eindigt zoals ze begon, in beeldhouwde abstractie.

### Fred Astaire

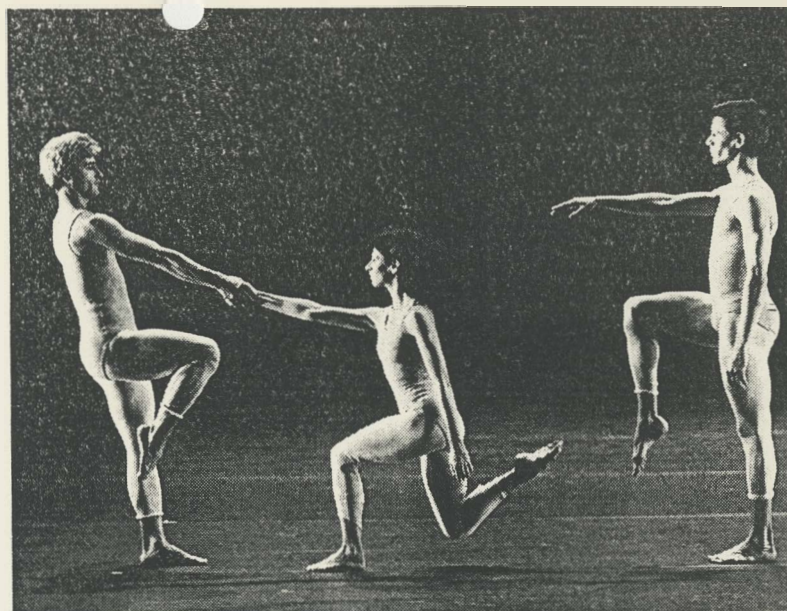
*Ten Suggestions* is een solo gedanst door Mark Morris zelf in een soort bleekroze, satijnen piama gekleed, de lange krullen vastgebonden in de nek. Op het kale maar altijd suggestief en sfeervol belichte toneel: een blauwe stoel met daarrond een rode hoepel en een eindje verder een troepenhelm. Deze drie attributen zullen gebruikt worden in de loop van deze „Tien suggesties”, tien variaties gebracht op de *Bagatelles* op 5 van Tsjerepnin, aan de piano vertolkt door André Grignard.

Veel van het danserslichaam is

niet te zien, tenzij Morris' blote voeten en expressieve handen. In de tien suggesties belicht hij aspecten van beweging en dans, gaande van rollen over het toneel tot een parodie van vlinderlichte evoluties in klassiek ballet over oefeningen met de stoel en hoepel die aan Chinese akrobatiek en de eurythmie van de jaren veertig herinneren, moderne ritmische gymnastiek met linten of Fred Astaire-nummertjes met hoge hoed (hier de troepenhelm) en wandelstokje. Verschillende fragmenten zijn plezierig, b.v.: het werken met een klein lintje dat dan uiteindelijk in tweeën geknipt wordt; andere wijzen op virtuositeit, weer andere herinneren aan mime en slapstick. Het minst werd ik bekoord door de *Sonate for clarinet and piano* op de sonate voor klarinet en piano van Poulenc, vertolkt door André Grignard en Raymond Dils. Tien dansers (5 vrouwen en 5 mannen) in rode collants en zwarte strakke sweaters met rolkraag en lange mouwen, roomkleurige handschoenen en op blote voeten omgeven een elfde danser (de virtuoze Keith Sabado), die in de loop van het dansstuk zowel ostentatief in de coulissen gedragen als door een andere danser neergeslagen wordt en op andere momenten een soort leidersfunctie vervult tegenover de groep.

### Vivaldi

De tien overige dansers — er is geen typische opsplitsing in mannen- of vrouwenrollen — evolueren over het toneel in rijen of door elkaar en gaan dan, tijdens het meer intieme en poëtische middendeel, de beweging bijna in slow motion laten verlopen. Per twee achter elkaar opgesteld, tonen ze vooral een spel van armen en licht vangende handschoenen (één wezen met vier handen) dat mij sterk aan musicaal-hall-nummertjes van oude Hollywoodfilm deed denken. In deze choreografie waren ook twee geregeld terugkerende elementen in Morris' danstaal aanwezig: het openbreken van een strakke lijn in een golvende beweging en het



Donald Mouton, Teri Weksler en Joachim Schlömer in „Gloria and other works”. (a)

verdubbelen of in spiegelbeeld tonen van een bepaald motief.

Het meest genoot ik van *Gloria*, een choreografie op het *Gloria in D* van Vivaldi voor tien dansers in grijze jurkjes en vrijetijdskledij (losse pantalone of bermuda's en t-shirts). Het nummer begint met een indringend beeld: een man kruipt vooruit over de grond met gestrekte benen en naar achter gebogen armen, naast hem een mocizaam voortstappende vrouw. Dan opeens wordt het donker en luister je alleen naar de muziek. Zuiver muzikale inleidingen schijnen ook een steeds weerkerend element in Morris' choreografieën, hier de koorinzet *Gloria, Gloria in excelsis Deo*. Pas wanneer het koor *Et in terra pax* aanheft, keren met het licht de dansers terug, aanvankelijk in dezelfde langs de grond kruipende houding die aan sprinkhanen doet denken. Dan breekt de energie los.

Religieuze inspiratie verraadt het werk m.i. niet, tenzij dat met dit *Gloria* en deze choreografie hulde gebracht wordt aan de mens, Gods creatuur, aan het leven op aarde in al zijn vormen en uitingen. Op die manier zouden de bewegingen de tekst dekken. In overeenstemming met de golfslag van de muziek zijn ze alleszins. Het is moeilijk het hier gebruikte dansvocabularium te omschrijven.

Er zitten zoveel verschillende ingrediënten in: bekende en verfrissende nieuwe, gehanteerd met ernst en humor. Er wordt gedanst, gevallen, gekropen, gewandeld, gebogen en gestrekt. Armen zwaaien, men zoekt steun bij elkaar en dan weer niet. Maar deze kaleidoskoop van houdingen, bewegingen en groepsbeelden kan als een soort ritueel gezien worden, een streven naar katarsis die eigenlijk toch overeenstemt met het in dit *Gloria* uitgedrukte vertrouwen in God. Er werd sterk en expressief gedanst door de vijf vrouwen en vijf mannen, waarbij ik speciaal de uitstekende Teri Weksler, een gratievolle en expressieve danseres wil vermelden.

Traden voor *Frisson* de blazers van het Munt-orkest aan, dan kregen ze in *Gloria* het gezelschap van hun kollega's, de John Strange Singers en de solisten Jayne West en Lorraine Hunt. Craig Smith leidde eens te meer het geheel, waarschijnlijk volgens de wensen van Mark Morris, maar niet altijd volgens de eisen die men aan verantwoordelijke uitvoering van deze muziek de dag van vandaag mag stellen. (EFM)

*Gloria*, nog in de Munt op 9, 15 en 21 december.

DE STANDAARD

7 DEC. 1988